

चाम्लिडभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको अध्ययन

शोधार्थी

नमिता राई

क्याम्पस रोल नं. : १७

परीक्षा क्रमाङ्क : २१४००५२/२०७३

त्रि:वि. दर्ता नं. : १-३-०२१४-०३९४-२०१५

शैक्षिक वर्ष : २०७१/०७२

त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत सुकुना बहुमुखी क्याम्पस, शिक्षाशास्त्र सङ्काय,

नेपाली भाषा शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह (एम.एड.)

द्वितीय वर्षको नेपा.शि. ५९८ पाठ्यांश पूरा गर्ने

प्रयोजनका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली भाषा शिक्षा विभाग

सुन्दरहरैँचा, मोरङ

२०७५

प्रतिबद्धता

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली भाषाशिक्षा विभाग स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. ५९८ को प्रयोजनका लागि प्रस्तुत 'चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको अध्ययन' शीर्षकको शोधपत्र प्रतिवेदन अर्को प्रयोजनका लागि कहीं कतै पेस नगरेको र अनुसन्धान कार्य अत्यन्त मौलिक रहेको प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

.....
नमिता राई

एम.एड. दोस्रो वर्ष

नेपाली भाषाशिक्षण विभाग

मिति : २०७५/१०/२१

शोध निर्देशकको सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत भाषा शिक्षा विभाग स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. ५९८ को प्रयोजनका लागि प्रस्तुत 'चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको अध्ययन'शीर्षकको शोधपत्र नमिता राईले मेरो निर्देशनको मातहतमा रही मिहेनतका साथ सिर्जनात्मक तथा नितान्त मौलिक रूपमा तयार पार्नुभएकाले यस शोधकार्यप्रति म सन्तुष्ट छु । अतः यस शोधकार्यलाई मूल्याङ्कनका लागि नेपाली भाषा शिक्षण विभागसमक्ष सिफारिस गर्दछु ।

.....
दीपक गौतम

शोधनिर्देशक

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली शिक्षा शिक्षण विभाग

सुन्दरहरैँचा-१२, मोरङ

मिति : २०७५/१०/२१

कृतज्ञताज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र 'चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको अध्ययन' शीर्षकमा मेरा आदरणीय गुरु श्री दीपक गौतमज्यूको प्राज्ञिक निर्देशनमा मैले तयार गरेको हुँ । यस शोधपत्रको शीर्षक चयनदेखि शोधकार्य सम्पादनसम्म पाएको उहाँको समुचित मार्ग निर्देशन र सहयोगले गर्दा नै यस शोधपत्रले मूर्त रूप लिएको हो । आफ्नो महत्त्वपूर्ण समय प्रदान गरी शोधपत्रलाई परिष्कार र परिमार्जन गरिदिनु भएकोमा म उहाँप्रति हार्दिकतापूर्वक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु, साथै विभिन्न कोणबाट शोधपत्र लेखनमा सहयोग गर्नु हुने सुकुना बहुमुखी क्याम्पसका विभागीय प्रमुख श्री मेघनारायण श्रेष्ठज्यू, श्री आदरणीय गुरुहरू दीपकप्रसाद न्यौपाने, गेहेन्द्र खनाललगायत यसै क्याम्पसका क्याम्पस प्रमुख श्री लक्ष्मीकुमारश्रेष्ठप्रति पनि हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

यसै गरी यस शोध कार्यका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन गरी सहयोग पुऱ्याउनु हुने सम्पूर्ण व्यक्तिहरूप्रति म हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । यसै गरी शोधपत्र तयार पार्न पलपल घचघच्याइ रहने मेरा पुजनीय आमा रामकुमारी राई र बुबा लम्बर बहादुर राई प्रति म विशेष आभारी छु ।

अन्त्यमा यस शोधपत्रलाई शुद्ध रूपमा कम्प्युटर टङ्कन गरिदिनु हुने टिना कम्प्युटरका श्री यज्ञमणि निरौलालाई धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

प्रस्तुतकर्ता

नमिता राई

शोधसार

शोधशीर्षक “कक्षा ८ मा अध्ययनरत चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको अध्ययन” प्रस्तुत अध्ययन निम्नलिखित उद्देश्यहरूमा केन्द्रित छ ।

- क) चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको पहिचान गर्नु,
- ख) चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको वर्गीकरण गर्नु,
- ग) चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको कारण पत्ता लगाउनु,
- घ) ती त्रुटिहरूको निराकरणका लागि उपायहरू पत्ता लगाउनु ।

प्रस्तुत शीर्षक खोटाङ जिल्लाको हलेसी तुवाचुङ नगरपालिकामा रहेका ५ ओटा सामुदायिक विद्यालयहरूका कक्षा ८ मा अध्ययनरत चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरू मध्ये १६/१६ जनाका दरले ८० जना विद्यार्थीलाई नमुनाका रूपमा छनोट गरिएको छ । नमुना छनोटमा परेका विद्यार्थीहरूले स्तरीय नेपाली भाषा सिक्दा वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको अध्ययन हो । यस अन्तर्गत लिङ्ग, वचन, पुरुष र आदरका तहमा विद्यार्थीहरूले गर्ने त्रुटिहरूलाई लिइएको छ ।

यस अध्ययनको उद्देश्य कक्षा ८ मा अध्ययनरत चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली भाषा सिक्दा वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरूको पहिचान गर्नु, वर्गीकरण गर्नु, त्रुटि हुनाका कारणहरू पत्ता लगाउनु र ती त्रुटिहरू निराकरणका लागि उपायहरू पत्ता लगाउनु रहेको छ । यस अध्ययनमा जम्मा ५ ओटा परिच्छेद प्रस्तुत गरिएको छ । परिच्छेद एकमा पृष्ठभूमि, समस्याकथन, उद्देश्यहरू, अनुसन्धानात्मक प्रश्नहरू, महत्त्व, परिसीमा/क्षेत्र प्रस्तुत गरिएको छ । परिच्छेद दुईमा सैद्धान्तिक साहित्यको पुनरवलोकन सम्बन्धित साहित्यको पुनरवलोकन, पुनरवलोकनको उपादेयता र सैद्धान्तिक/अवधारणात्मक ढाँचा प्रस्तुत गरिएको छ । नमुना छनोटमा परेका विद्यार्थीहरूलाई विषयगत वस्तुगत अनुवाद र स्वतन्त्रलेखनसँग सम्बन्धित प्रश्नहरू दिई परीक्षा लिएर उत्तरपुस्तिका परीक्षण गरी प्राप्त नतिजाका आधारमा सामग्री सङ्कलन गरी व्याख्या विश्लेषण गरिएको छ ।

परिच्छेद तीनमा अध्ययनको ढाँचा/विधि, नमुना छनोट, अध्ययनको क्षेत्र, तथ्याङ्क सङ्कलनका साधन र तरिका, तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया र तथ्याङ्कको व्याख्या र विश्लेषण

प्रक्रिया प्रस्तुत गरिएको छ । परिच्छेद चारमा त्रुटिविश्लेषणका सैद्धान्तिक पृष्ठभूमि सहित त्रुटिको छलफल र उपलब्धिको अध्ययन प्रस्तुत गरिएको छ । त्यस्तै यस शोधकार्यमा चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले गर्ने त्रुटिहरू लिङ्ग, वचन, पुरुष र आदरका बारेमा त्रुटिको पहिचान गर्नु, वर्गीकरण, कारण र उपायको व्याख्या विश्लेषण गरिएको छ । यो परिच्छेद यस शोधकार्यको महत्त्वपूर्ण र मुख्य भाग हो । यसै परिच्छेदमा छलफल र उपलब्धिको बारेमा अध्ययन गरिएको छ । यस अध्ययनको प्राप्ति र सारांशलाई पनि प्रस्तुत गरिएको छ ।

परिच्छेद पाँचमा अध्ययनको निष्कर्ष, सुझाव, उपाय र उपयोगिता प्रस्तुत गरिएको छ । यस परिच्छेदमा नीति निर्माणका लागि सहयोग, भावी अनुसन्धानका लागि सहयोग र भावी शोधकार्य गर्नका लागि सम्भावित शोधशीर्षकहरू राखिएको छ । सन्दर्भसामग्री, सूची र परिशिष्ट खण्डमा अनुसन्धानका क्रममा सोधिएका प्रश्नहरूको सूची राखिएको छ भने यस अनुसन्धानको अध्ययन पश्चात चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूलाई उनीहरूले गर्ने गरेका त्रुटिहरू निराकरण गर्नका लागि सहयोगी पुस्तकको रूपमा रहने छ ।

विषयसूची

क्र.सं.	शीर्षक	पृष्ठ सङ्ख्या
	प्रतिबद्धता पत्र	ख
	सिफारिस पत्र	ग
	स्वीकृति पत्र	घ
	शोधसार	ङ
	कृतज्ञता	छ
	परिच्छेद एक	
	परिचय	
१.१	अध्ययनको पृष्ठभूमि	१
१.२	समस्या कथन	३
१.३	अध्ययनको उद्देश्यहरू	३
१.४	अनुसन्धानात्मक प्रश्नहरू	४
१.५	अध्ययनको महत्त्व	४
१.६	अध्ययनको परिसीमा	५
	परिच्छेद : दुई	
	सम्बन्धित साहित्यको पुनरवलोकन र अवधारणात्मक ढाँचा	
२.१	सैद्धान्तिक साहित्यको पुनरवलोकन	६
२.२	सम्बन्धित साहित्यको पुनरवलोकन	८
२.३	पुनरवलोकनको उपादेयता	१५
२.४	सैद्धान्तिक/अवधारणात्मक ढाँचा	१६
	परिच्छेद : तीन	
	अध्ययनको विधि र प्रक्रिया	
३.१	अध्ययनको ढाँचा र विधि	१७
३.२	जनसङ्ख्या, नमुना र नमुना छनोट रणनीति	१७
३.३	अध्ययनको क्षेत्र	१८
३.४	तथ्याङ्क सङ्कलनका साधन र तरिका	१८

३.५ तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया	१८
३.६ तथ्याङ्कको व्याख्या र विश्लेषण प्रक्रिया	१९
परिच्छेद : चार	
व्याख्या तथा विश्लेषण	
४.१ चाम्लिङभाषी विद्यार्थीहरूले नेपाली वाक्यगठनमा गर्ने त्रुटिहरू	२०
४.१.१ लिङ्गका आधारमा नेपाली र चाम्लिङ भाषाको वाक्यगठन	२१
४.१.२ वचनका आधारमा नेपाली भाषा र चाम्लिङ भाषाको वाक्यगठन	२२
४.१.३ पुरुषका आधारमा नेपाली भाषा र चाम्लिङ भाषाको वाक्यगठन	२३
४.१.४ आदरका आधारमा नेपाली र चाम्लिङ भाषाको वाक्यगठन	२४
४.२ त्रुटिको वर्गीकरण	२५
४.२.१ त्रुटिको प्रकृतिको आधारमा	२६
४.२.२ स्रोतका आधारमा	२७
४.२.३ भाषा कोटिका आधारमा	२७
४.२.४ गम्भीरताका आधारमा	२९
४.२.५ व्यापकताको आधारमा	३०
४.२.६ स्वरूपको आधारमा	३०
४.२.७ औचित्यको आधारमा	३१
४.३ चाम्लिङभाषी विद्यार्थीको उक्त त्रुटिका कारणहरू	३१
४.३.१ लिङ्गगत त्रुटि	३२
४.३.२ वचनगत त्रुटि	३३
४.३.३ पुरुषगत त्रुटि	३५
४.३.४ आदरगत त्रुटि	३७
४.३.५ नेपाली भाषाको वाक्यलाई चाम्लिङभाषामा अनुवाद	३८
४.३.६ स्वतन्त्रलेखन सम्बन्धी त्रुटि विश्लेषण	३९
४.४ प्राप्ति तथा सारांश	४०
४.४.१ प्राप्ति	४०
४.४.२ सारांश	४१

परिच्छेद : पाँच
निष्कर्ष र सुभाव

५.१ निष्कर्ष	४३
५.२ सुभावहरू	४५
५.२.१ नीतिगत तहका लागि सुभाव	४६
५.२.२ अभ्यास तहका लागि सुभाव	४७
५.२.३ अनुसन्धान तहका लागि सुभाव	४७
सन्दर्भसामग्री सूची	
अनुसूची	